

LA TORRESA

SETMANARI GATARA

10 CENTIMS lo numero

ST

Avuy, seguint monuments,
 plé lo rostre de tristesa...
 y demá a mil pretendents
 farán falsos juraments.
 ¡Quin mon me plé a rebre!

De dijous á dijous

L'asumpto del día, es la vinguda á Catalunya del rey don Anfós XIII y per tant com ho volguessim, no hi ha modo ni manera de deixar de parlarne. Ben fet fa 'l monarca en volguer conèixer d' aprop 'ls pobles que regeix... mes lo rey regna, no governa.

Ara som al revés dels temps de Ferrán VII que quant son ministre en Calomarde 's queixava d' haver rebut una bofetada de mans de la regna Cristina, li contestava: «Dues ahí me las den todas».

Ben be al contrari, avispát per l' experiència, d' en Silvela y d' en Dato, per venirsen á veurer als catalans' en Maura s' ampara ab 'as personals simpatías que pot mereixer d' aquesta terra «arxiu de la cortesía» segons lo ditxo d' en Cervantes, la figura de 'l compte de Barcelona lo jove rey d' Espanya.

N' es l' opinió d' els prohoms de la terra, escampada arreu p' els diaris, que la sort política d' en Maura, y la vitalitat del partit conservador depenan dels éxits d' aquet viaje, que de resultar tal y com venen preparantse, li calsarán lo dictat de gran capítost de la grey conservadora, qu' en va vo'gué atrapar en Silvela y qu' es interdita desde la mort d' en Cánovas del Castillo, qu' ara com ara fan tornar bo, 'is qu' intentan ser sos successors.

Mes aquí hi ha 'l cas.

Si caigues aquesta bofetada... parlém en hipotesis; fora avuy lo ministre, qui 'n podria dir: «Dues ahí me las den todas», perque qui rebria 'l cop fatal, fora la monarquia. Ell entornantsen á casa, ja estava ben llest.

* * *

Aquets procediments, no 'ls haurían fet servir els antics monárquichs de «abolengo» que primer se punyían ans de esposar á fracás las personas reals... mes 's temps cambian y pe 'ls comensaments del sigle XX no 's trovan monárquichs d' altre mena. «¡Paciencia!»

Já te prou pena l' Institució, de no trobar homens, mes ben enraigats á l' opinió del poble... y de tenir de fer servirae 'ls poquets prestigis que li restan, per fern surar personatjes de tan escás «intel-lecto» gubernamental com es lo president dels ministres de «cos present.»

* * *

Carregaments de creus, honors de totas menas, molts bolados van arribant de Madrid á corre-cuyta... polisonts á bandadas, ja comensan á venir; guardia civil de peu y de caball, tot va venint per preparar l' arribada del monarca de modo y manera que fassi t:opa y enlluharni 'ls pagesos del voltant que segurament vindrán per aprofitar las rebaixas del carrils. Que sia tot per bon profit y pe 'l bon acabament de las festas que 's van á comensar.

Guarniments no 'n faltaran als llochs oficials, com es costum en aquets cassos; gentada pe 'ls carrers, tampoch, com sempre qu' hi ha diversions de franch; plantons y esperas... mes que s' acabin en santa pau y tranquilitat complerta.

Aquí veurém senyors, qui crema una candela al sant y un altre al dimoni... será un cedás per ferne la tria y més de quatre tindrán els seus apuros per surtirne nets de taca. Ara veurém la fermesa de molts catalanistas que predican conciencia y venen vinagre .. en fi que quant menos aquet fet tindrà un bon profit nostre, que será 'l toch de treurers' caretas molts que tot l' any en portan.

Pochs amichs dels toros, veurém de bon grat, la «corrida» desde las barrerras y com que no es cou per nosaltres, no 'ns fa res que 's cremi la minestra.

* * *

Moltas setmanas fá, qu' hem deixat anar de recó las no'as d' art que 'ns son tan agradosas, potser ab enfado, dels nostres bondadosos llegidors.

Mes avuy venen fortas ventadas del París artístich, per giravoltar las planas de LA TOMASA nostre setmanari benvo'gut, y cal que constin.

L' Academia de Bellas Arts ha nomenat president de la Societat Nacional de Bellas Arts de París, al mestre Carolus Durán, orfe la tal associació desde la mort del malaguanyat mestre pintor en Lleo Gerome, de qui 'ns ocuparem degudament, mes que no fos, com ara, ab l' extensió que 'n voldriam, per manca d' espay.

Monsieur Carolus Durán, te avuy en día 66 anys y mes que sia considerat á França com un dels mes grans pintors contemporanis, li mancava aquest pas com justissima coronació de sa llarga carrera d' artista, que no ha dat repós á sos pinzells, desde jovincel.

L' any 1866 va exposar al públich parisiénch, deixantlo ab la boca oberta d' admiració, son quadro dit «L' assassinat» pintat ab los sentits del cor y ab una correcció del dibuix tan veritable, qu' amagava la falta de colorit ab que a'gú is crítichs volgueren tacarlo. Aytal quadro s pot admirar al Museo de Lille, patria del pintor de qui 'ns ocupém.

Ressentit de la crítica de l' obra y potser trovant' hi algunas rahons, se 'n vingué en Carolus Durán á Espanya, buscant colors y llum para enriqueir sa paleta d' artista genial; y aquí es topá ab Velázquez, lo mestre dels mestres y s' en asadollá de sas obras, no pas per copiarlas servilment, sino per imprimir sa llum divina en obras posteriors.

No podriam ferne llista, per tan nombrosas com son sas pinturas; cal dir no mes d' en Durán, qu' es tingut pe 'l primer en lo retrato, que 'l fa de má mestre. Bona proba 'l titulat «La dama del guant» del Museo de Luxemburg, que 's lo propi retrato de la seva seyora y un altre que dú per títol «A la vora de l' aygu» qu' es una dama á caball, que 's pot ben posar al costat dels originals de Velázquez, essent considerat pe 'ls pintors com una de las mellors obras qu' ha produhit la pintura en lo XIX sigle.

* * *

L' hi desitja llarchs anys de vida y salut al vell mestre, aquest son apassionat:

CALIXTE PÍ Y XARAU.

LA VUYTADA

Estant dins la temporada dels monuments, mon afany fóra fer una vuytada, lo que 's diu, monumental; més, com estém en vigílias de la visita més gran que haurém tingut des que al Par-Barcelona 's vá *exposar*, (que degut al del obelisco que hi há al Passeig de S. Joan) guardarém per després d' ella, per lo tant, monumentar la vuytada que descriguí la visita escepcional que tením en perspectiva d' aquí á pochs jorns, si á deu plau, puig realment tindrà importancia, si s' arriba á realisar.

'Ls paletas, 'ls guixayres, lampistas, fusters, manyans, com 'ls sastres d' escaleta y 'ls sabaters de portal no s' entenen pas de feyna á fer surgits y á adobar culs de calsas y sabatas dels empleats oficials per pogué anar de las festas

y presentarse com cal devant de la comitiva que á la ciutat vindrá á honrar per pendre 'ns la fesomia y al mateix temps enterars' de si la ballém molt magre ó si fermém tots plegats 'ls gossos ab llangonissas com fán corre per 'lli baix.

Quedém, donchs, que a vuytada que ressenyi de pe á pa la estada dels que 'ns visitin á primers del mes entrant será una vuytada grossa lo que 's diu, monumental, en relació ab las festassas y banquets que aquí 's farán amanits ab lluminarias y excursions y besamans, diversions de tota mena y distraccions á grapats que la son de las orellas 'ns treurán als ciutadans que ab motiu de tantas vagas la puja del pá y la carn, lo paro de tantas fábricas, pochs diners, molts mals-de-cap,

y totas las conseqüencias 'ns han ensopit temps há.

Deixémho corre per ara y ja 'n parlarém més tart.

*
**

A n' els padrins de criaturas que per costum regular han de regalar la *mona* als séus fillols com cad' any 'ls desitjo bonas Pasquas en primer lloch, y als infants en segon terme 'ls desitjo unas *monas* de cinch pams, ó bé com rodas de carro si son monas circulars.

A las lectoras més *monas* jo las hi desitjo igual unas pasquas ben felissas, y que als seus enamorats no fassin may tornar *mico* com 'ls passa á tants y tants.

Y desitjo bonas festas als lectors en general

PEPET D' L. CARRIL

Jesús de Nazareth

ROMEA

ACTE PRIMER

Adoban xarxas las donas, y algún home també 'n cús.

Entretenints' hi á estonas las dolentas surten bonas pera la pesca del llús.

Alli la Salomé 's queixa de Jesús, no sé perquè el seu fill la cosa engreixa y els demás, com Salomé, tenen la deria mateixa.

A Judas, tot recelós aixís qu' entra, ja se 'l veu.....

al cap d' un minut ó dos un dimoni entra furiós renegant del fill de Déu.

Es la pobre Madalena qu' en nom del dimoni parla ¡Fins al véurela fá pena! (Jo m hi vaig girar d' esquena desseguit, per no xiularla).

Entra Jesús, caminant ab el pás ben mesurat y, com l' actor que 'l fá es gran, dirian qu' es el gegant quan surt de Ca' la Ciutat.

La Madalena l' empayta y ab llengua desenfrenada l' insulta. ¡Está condemnada!

(diu la gent): Jesús la guayta y l' altre cau desmayada.

Segón acie. 'S veu alli, de Llatzer la parentela.

Tothom gemega á desdi porque 'l pobre 's vá mori de tifus ó erisipela.

Juntas la Marta y María (dugas viudas qui ho diria!) están sempre ab la taleya de que, si Jesús el veyá, Llátzer ressucitaria.

Ja l' enterran y, al passar, Jesús li diu ¡Llátzer, vina! y en Llátzer se n' hi va anar (L' autor aquí 's vá deixar tot alló de la escupina)

Tercer acie: Un reguitzell de nens hi há, que fá fredat.

Maltractan á un pobre anyell fins que surt á parlá ab ell Jesús qu' estava amagát).

«Ell en mon regne el primer será, exclama, si el darrer volen que siga á n' aquí»

«Els noys no saben que fer y de tot diuhon que si»

Cambia el quadro: Surt Caifás y ab en Judas serra el tracte

«Tú á Jesús m' entregarás y, per paga, cobrarás no se quants *talents*, al acto.

Un cop vengut y agafát

va á casa de Pons Pilat Jesús, y el que representa á Roma. 's veu atrapat pel poble... y las mans se renta

Acte quart: Surt la presó y, ajegut com un bacó á Barrabás poden veure

(Al bon Jesús l' han fet seure, per sórt, al altre cantó)

Se sent un soroll confús. Entra el poble qu' es un llús y, eridant ab veu ben forta á Barrabás se n' emporta deixant sol al bon Jesús.

Som del Calvari al camí. La Madalena es alli ab María y Salomé.

(Judas que no sab que fé, també es á veure 'l veni).

Surt Jesús y aixís que 'l véu, després d' aixecar la creu que, mogut á compassió estirava el Cirineu, s' acosta y li fá un petó.

Al sentirse'l, pel caixal treu foch Judas ¡Així 's venja Jesús! ¡liu ¡foch infernal!

Y en un arbre bastant alt desseguida vá y s penja.

Som al temple. 'S pot entrarhi no mes per veure el Calvari després de la *derrumbossis*.

(¡Senyors si volen anarhi ficinse ab l' *apoteossis!*) O. OILL.

LA TOMASA

La vinguda del dispeser

(Esperant l' hoste)

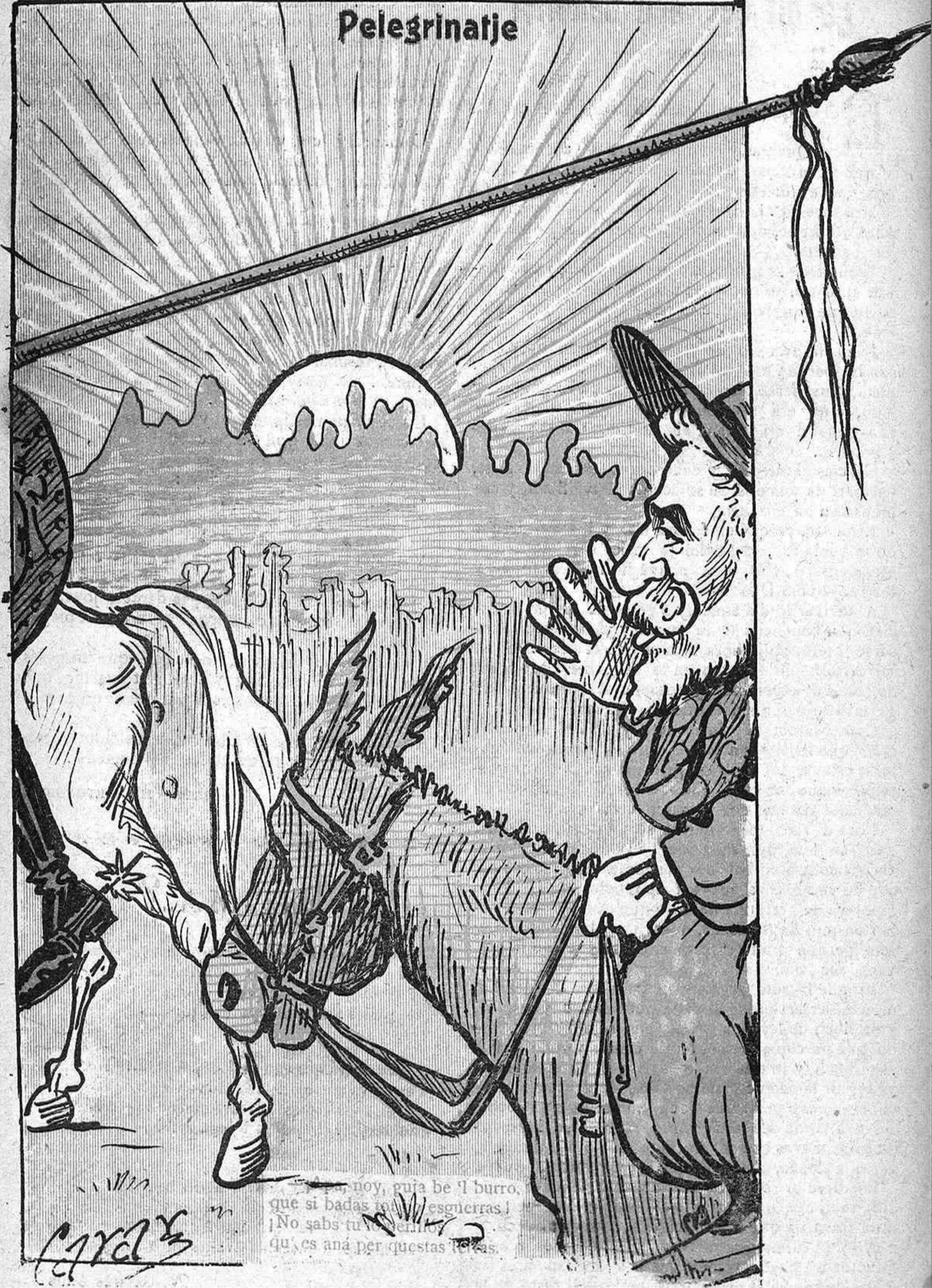

— Para recibir al *húesped*
voy muy carregado ¿veus?
— Pues yo no; con sogra y dona
tengo bastantes *grues*

recarreo,

Pelegrinatje

— noy, guía be 'l burro,
 que si badas to' esguerras!
 ¡No sabs tu' de'ntro!
 qu' es aná per questas terras.

La nit del meu benefici

NO sé que may hagués patit tant com aquella nit!

Quantas y quantas vegadas vaig malehir al que va proposar donarme una funció de benefici, que fou el director del quadro d' «Eficiorais de nostra societat La Dalia Modernista», en premi segons ell diguè, dels molts treballs que jo portava fets per ella.

Secundada sa proposició per tots 'ls que treballaven al teatre, van entabanarase á que acceptés l' oferta, lo que vaig fer, ¡que ni may que ho hagués intentat!

Ja en la reparto de papers, me feren tornar tarumb, perque tots volían desempenyar el protagonista, sense ferse càrrech de que 'm corresponia á n' á mí, jo qu' era 'l benefici; y tot perque l' actor encarregat d' ell tenia d' abraçar dos ó tres vegadas á l' actriu.

Gracias al director, y encare que de mala gana, per part de tots ells, se solucioná el conflicte, y comensaren els ensaigs.

L' un dia perque en faltava un, y l' altre perque no 'n venia cap, passavam la major part del temps sense ensajar, tant, que arrivá 'l dia de la funció y tot anava com Deu volia.

Al arribar lo dia aquet, y á pesar de haver anunciat mon benefici á só de bombo y platerets, al aixecarse 'l teló, mitja hora mes tart de la anunciada en los cartells, no s' veyan en la sala, més de dugas dotzenas d' espectadors y encare casi tots eran pares, germans ó parents dels que treballavan.

Comensarem lo primer acte y allí en un parlament que tenia en la escena segona, quan mes acalorat estava, tot plegat, ¡passí me cau la barba postissa, lo que fou causa que estallés tot lo públich en una riota general que va desconcertarme.

Fora d' aixó, tot lo demès va anar com una seda, excepció feta, del tanto que vaig donarme al cap, xocant contra un bastidor al simular una fugida; del cop de peu que va rebre 'l apuntador, de la dama que feya de borraix: del rato que estiguerem plantats en mitj de la escena, quan ja s' havia acabat l' acte, perque 'l teló s' havia encalat y no volia baixar... etc, etc.

Vingué l' acte según y en l' escena del desafió, mon adversari prengué mala punteria ab la espasa, y en lloch de fèrmela passar per sota el bras, me dongué un cop al casco, fentlo caurer y rodolar fins al públich, y lo que fou mes trist, sigué que també va seguir la perruca que portava, deixantme al descobert lo cap pelat que tinch, que sembla un coco.

Nova tanda de riallas y teló rápit entre las malediccions meas que m' haguera donat als dimonis, per una estona, al veurer que tot me surtia al revés.

Lo director procurá consolarme, dihentme qu' alló, eran casualitats, que no desmereixian per res mon treball y que 'l públich ja se 'n feya càrrech.

Alló 'm calmá una mica y com que á més lo citat director m' havia promès que ja s' havían pres las midas de seguritat necessarias, per' que'l resto de la

funció anés be, y també perque venia l' acte tercer qu' era lo en que mes me l' uha segons me deyan en los ensaigs, mos companys, halagat mon amor propi al pensar que la xicota 'm veuria, ja que la tenia abaix, á la sala d' espectacles, y alló faria que m' estimés mes, al veurer las meas habilitats, casi puch dir qu' estava mitj alegre, olvidantme dels desastres passats.

Comensá 'l acte, y efectivament, com havia dit lo director, tot va anar al pelo y hasta vaig obtenir alguns aplausos en certs passatjes, que m' enorgulliren de débó.

Mes, aixis que la dama, que representava la meua flavia, queya á terra, ferida moria ment per son pare que no volia deixarnos casar, y quan després de haver mort jo á n' aquet m' agenollava als peus d' ella, expresant ab sentidas paraulas lo dolor que 'm causava sa mort, en lo mes trist d' una relació y quan á n' el meu entendre, tothom havia d' estar eternit, resonaren en la sala grans riallas y crits de ¡fuera! moventse tal escandol que ens obligá á baixar lo teo avants d' hora.

Un cop aquet estigué tirat y nosaltres procuravam esplicarnos lo per què del escandol aquell, un acomodador me dongué un paper escrit ab llapis, de part de ma enamorada que deya:

«Desde avuy quedan rompudas nostras relaciones, perque no m' agradan els homens que ensenyan las interioritats».

Y no deya més; vaig llegirla als meus companys per veure si entre tots sabían descifrar aquell enigma y mentres estava llegintla, la dameta jove, que 's trovava al meu detrás, se posá á riurer, tot plegat estrepitosament.

Preguntada per la causa, me digué que 'm posés la mà als darreras; ho faig y... vaig trovarme que tenia 'l cul dels pantalons estripat mes d' un pam y ensenyava .. la pell.

Allavors, vaig explicarmho tot, y malehint la meua desgracia, vaig jurarne no fer mes comedia.

JOSEPH VILÀ ORTONOBES

ÍNTIMA..?

No 't cansis en jurarme que m' estimas
ni que soch jo, Pepeta, el primé amor;
inútil que pregonis
la passió que s' allotja dins ton cor.

Es en vá quan tu fas perque t' estimi
es en va que molt juris, tot en va,
puig per mes que m' imploris
impossible es que jo 't puga estimá.

No es pas, no, que no siguis ben vistosa
puig qu' apars mes que dona, un serafí
es... qu' aquets juraments,
els has fet á quaranta avants qu' á mi.

V. CALDÉS ARÚS

ESCENA TAL

D'UNA GOMEDIA... QU' ARE LI FAN EL MÀNREGH

Maximíno. (Sentat en una cadira.)

Es notori y es visible
que 'm tenen fet un don Juan,
puig els fets van demostrant
que soch home irresistible.
La dona qu' una vegada
no més una! 's fixa ab mi,
may més acaba 'l pati,
sempre viu enamorada.
Com si un imán poderós
de forsa incontrarrestable,
com si 'l destíno implacable
la deixés sense repós
cau en los meus peus rendida
per l' amor, y ab veu plorosa
me demana ruborosa
ser per mi la preferida,
quedant aixís demostrat
que per fer pati á las donas
á las malas y á las bonas
soch una especialitat.
Y de tot quan deixo dit
servirá per darne fe
lo que 'm passá en la *soirée*
de ca 'l duch del Oufregit.

(Pausa)

Vent arriuat lo seu sant,
el duch, com que no es cap ase,
va volgué fer on sa casa
lo que tots els nobles fan:
va convidá á molts amichs
escluint als més pelons
y vam honrá 'ls seus salons
els més nobles y els més ríchs

(Pausa. ¡Y van dos pausas!)

Com vostés suposarán
en tal festa, ó lo que sigui,
hi vaig fé un paper brillant
Una dona ¡la més guapa!
ja en lo moment d' entrá, jo
veig que 'm mira ab atenció;
y com que á mi res m' escapa
vaig pensar: ¡conquista feta!
ó jo no soch un *corrido*
ó á n' aquesta 'l deu Cupido
ja li ha clavat la sageta.

Veyent jo qu' ella patia
tot mirant amunt y avall,
vaig y li demano un ball

ab molta galanteria.
Díu que si y es torna roja
al temps que m' allarga 'l bras...
¡y balla que ballarás!
jo com boig y ella com boja.

(Pausa. ¡Ya es la que fa tres!)

Excitat pe 'l rossament
d' aquell cosset virginal
sentia al cor cada salt
y sentia tal torment,
que veyentla disposada
á escoltarme sens' rezel
m' hi declaro ab un anhel
que la vá deixá encantada.
L' efecte que li vaig fé
degué serne favorable
puig vá dir ribent amable:

— Esperis, m' hi pensaré.
— Miri que l' ansia 'm devora,
vaig replicarli ab vehemencia.
— Bueno, home, tingui paciencia
que no es cosa de mitj' hora,
sols fá un quart que 'ns coneixém
y vosté ja se 'm declara,
¿que vol que li digui ara?
esperis, ja 'n parlarém.

(Pausa. ¡Y vingan pausas!)

Qu' ella 's defensava airosa
cosa es que no puch negar
pero havia de lluytar
ab un que ab la lluyta gosa
y aixó li era molt contrari,
puig la dona mes coqueta
pert molt prompte la xaveta
si es com jo 'l seu adversari.
Jo insistint y ella negant
me li vaig penjá á l' orella
y tots els arguments d' ella
li desfeya jo ballant,
fins que cansada, abatuda
de tant ballá y defensarse
degué resoldre entregarse
puig va dirme resoluta;
— Déixim ja que poch li costa
direcció de casa seva
y per la cambrera meva
demá sabrá la resposta,
y tant si es com no agradable

ol que li diré demá
no olvidi qu' aquell será
lo meu fallo inapelable.

(Pausa. ¡Ditx sas pausas!)

Y are aquí espero impacient
la resposta afirmativa,
que la dona poch esquiva
s' enamora fàcilment.
Ahir li vaig caure al ull
y no crech que 'm fassi falta
¡las donas de la classe alta
per l' amor deixan l' orgull!

(Pausa. ¿Encare més pausas?)

No compareix. Y es estrany
puig está finant el dia...
altre al meu puesto creuria!
ser victima d' un engany
pero jo tinch ben segú
de que á mi ningú m' enganya
¿que 'n faria de la manya
que 'm posa al número hú?
La tardansa no 'm contrista
puig tinch en conte una cosa:
com que sent vista s' exposa
vindrá fosch per no ser vista.

(Pausa. ¡Ya es l' última!)

Ja triga, já.. Pro ella es noble
y atindrà lo qu' ha promés
que la filla d' un marqués
no es igual qu' una del poble.

(Campanilla. ¡No tot son pausas!)

¡Ja es aquí! La campanilla
ab son drinch ben cla ho revela;
ja veig la raspa ab l' *esquela*

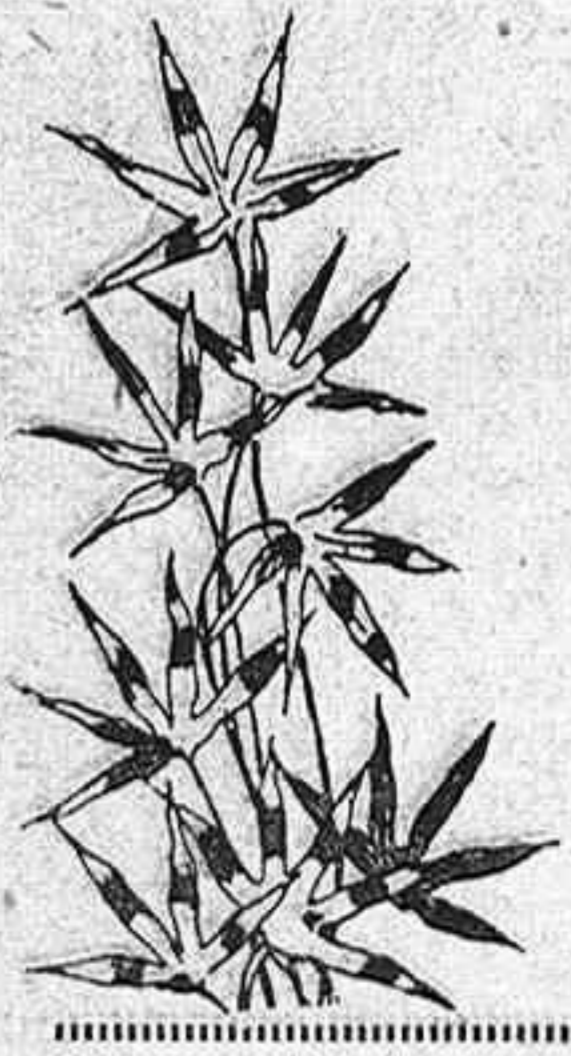
(Dirigitse á la porta.)

¡oh! l' amor á tots humilla.
¡Vinga, vinga aquest paper
de perfúm extraordinari!..

(Obra la porta y apareix D. Cosme ab un
paper á la ma.)

Cosme.-Deu lo quart. So 'l propietari
y vinch á cobra 'l lloguer.

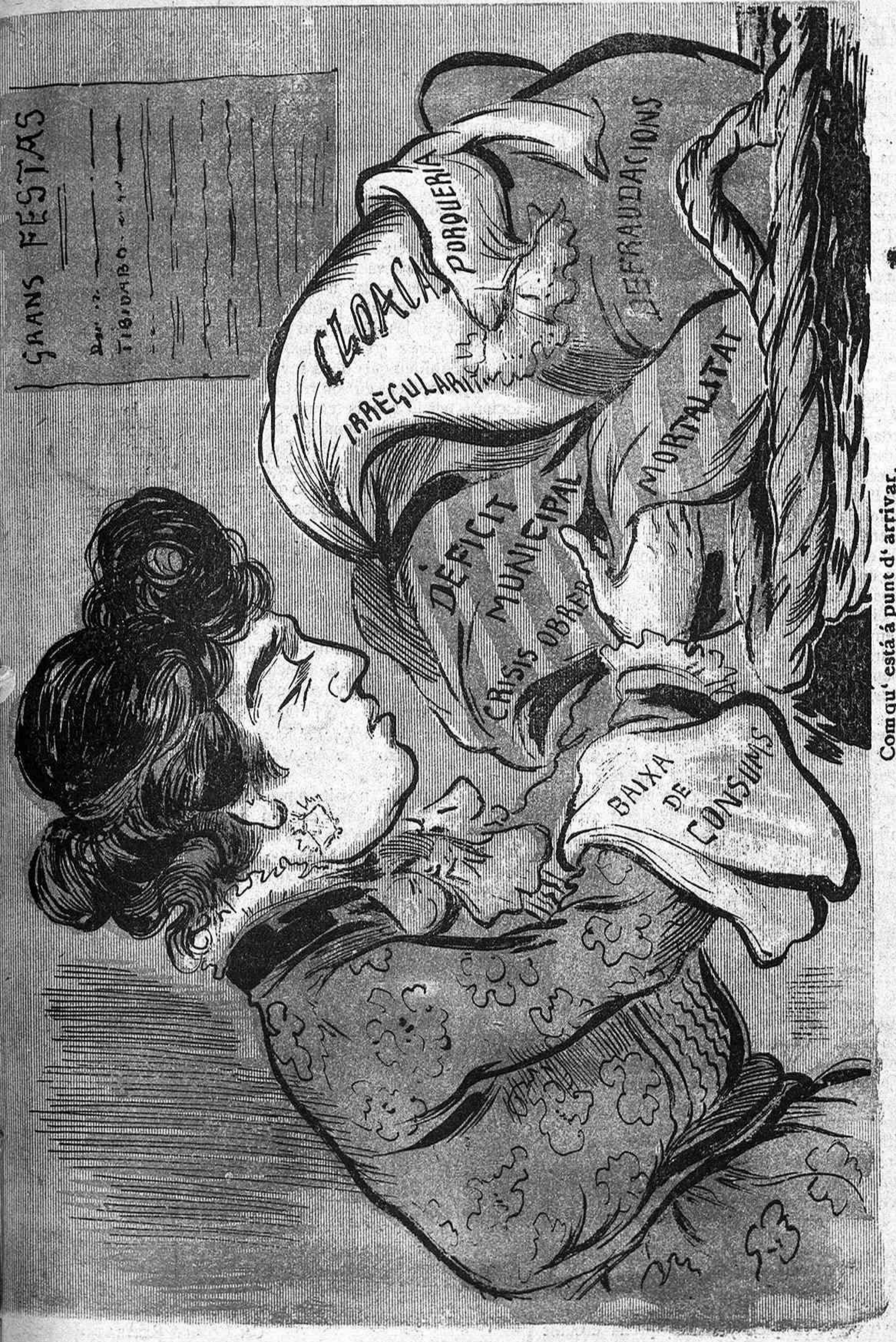
BALDOMERO BONET

De butxaca y de salut
 Don Anton m' ha compromés...
 i si al cap de vull...

Com qu' está á punt d' arriuar,
 tot' aquesta roba bruta
 es necessari amagar.

TEATROS

LICEO

Pera lo disapte de gloria, está fixada la inauguració de la temporada de primavera en que actuará una companyia d' ópera italiana de primissimo cartello.

Segons llista qu' ens ha facilitat l' actiu é inteligent empresari senyor Bernis, l' *elenco* está format del següent personal:

Mestres directores y concertadors. — SRS. BARONE y GOULA FITÉ.

Mestre de coros. — SR. CODIVILLA.

Soprano dramática. SRA. KRUSCENISKI.

Sopranos líricas. — SRTAS. CLASENTI, FERRANI y MINOTTI.

Mezzo sopranos. — SRTAS. BORLINETTO y CLAESSENS.

Tenors. — SRS. CARUSO, COSSIRA, ISCHIERDO y RAVAZZOLO.

Barttonos. — SRS. BLANCHART, BERRIEL y MENTASTI.

Baixos. — SRS. MUGNOZ y TORRES DE LUNA.

y un verdader complement de segonas parts en totas las tessituras.

L' atracció de la temporada, será l' estreno en Espanya de l' ópera *Louise* lletra y música del mestre Charpentier, la qu' ha sigut l' éxit de las últimas temporadas en l' Opera cómica de París.

Pera la deguda presentació de tan important *spartito*, s' ha encarregat decorat expofés als reputats escenógrafos Sres. Chia, Junyent y Vilomara y la direcció de l' obra al notable artista don Adriá Gual.

Las demás óperas que 's posarán en escena durant lo transcurs de la temporada, diu que serán escullidas del següent repertori: *Gioconda*, *Aida*, *La bohème*, *Mefistófele*, *La Traviata*, *Rigoletto*, *Manón* y *Lohengrin*.

En aquesta temporada los filarmónichs creyém quedarán completament satisfets, ja que la empresa Bernis, venent tota classe de dificultats y no reparant en lo presupost extraordinari que representa, ha contractat al célebre tenor Sr. Carusso, considerat avuy día com lo primer *divo* de l' ópera italiana per lo que segons noticias cobra un sou molt superior al que cobravan los *astres* Gayarre y Masini.

Celebrarém que la empresa trovi la deguda recompensa en los sacrificis que s' ha imposat en temporada tan curta com la de primavera.

PRINCIPAL

Dissapte proxim se tornarà á obrir aquest bonich teatro ab la gran companyia cómic dramática de la eminent actriu espanyola D.ª María A. Tubau que dirigeix son espós lo reputat autor D. Ceferí Palencia.

La companyia ab petitas variánts es la coneguda de anys anteriors per lo que ab la continuïtat del treball, fa que las obras surten arrodonidas produhint una homogeneïtat comparable ab lo de las companyias italianas.

En lo repertori que anuncia, además del conegut de la companyia hi figuran obras novas que en lo passat hivern han sigut sumament aplaudidas en lo teatro de la Princesa de Madrid.

ROMEA

Pera la próxima temporada de Primavera, se 'ns anuncian varis estrenos y ells ja donarán fé de *viriat* dimars proxim en la *serata d' onore* del Administrador del teatro, Sr. Franqueza y Comas, qu' ha escullit

lo de la comedia *Lo crim del carrer de las moscàs*, arreglo del francés per lo Sr. Ferrer y Codina y además lo del saynete *Lo forn de 'n Pere Pastera*, original de 'n Ramón y Vidales.

Si sols lo nom del Sr. Franqueza en la nit de son benefici es lo suficient pera omplir lo teatro, considerin com estará haventhi además los dos estrenos esmentats.

NOVETATS

Lo célebre Gustavo Salvini, ab las funcions del dissapte y diumenge últims, se despedi de nosaltres y en ellas se vejé més concurrencia de la que hi havia assistit anteriorment, sens dupte per tractarse de las funcions dedicadas á son benefici y despido, que já es sabut que nostre públich acostuma á assistir.

Tant en las obras que posá en escena *Kean* y *La morte civile* com en las dels días anteriors, lo Sr. Salvini feu gala de la seva envejable flexibilitat de veu y adaptació en son rostre á las mes sentidas emocionés, per lo que 'ls concurrents ratificaren lo dictat de celebritat dramática de que vingué precedit.

La despedida que sé li feu diumenje passat al final del drama *La morte civile* es de las que deixan recort imperdurable, per lo que sumament emocionat, prometé tornar á visitarnos á la primera ocasió que se li presenti.

A rivederci donchs y al tornar li preguém que ho fassi ab millor conjunt.

L' aixerit Joanet Elías, pera la temporada de Primavera 'ns ha promès *varietés* y per lo tant dissapte proxim se reinaugurarà aquet teatro ab verdaderas atraccions que segons noticias algunas de ellas cridarán poderosament la atenció.

Bona sort donchs y bon acert també en los ajustos.

TIVOLI

Ab *Los dos pilletes* s' ha acabat la temporada de Quaresma y ab *Los dos pilletes* se comensará la de Primavera.

No som qui, nosaltres pera donar consells á una empresa teatral, pero creyém que ab tant prodigá dita obra, va contra los seus interessos.

Are, que fassi lo que mes be li sembli.

CATALUNYA (ELDORADO)

Sembla que l' amich Sr. Molas, vista la poca fortuna que han tingut casi totas las obras en lo passat hivern, busca nou medi de salvació ab atraccions més ó menos importants y vist l' éxit que han tingut las que ha presentat, pera dissapte proxim, 'ns anuncia la de la orquesta «Colberg» composta de sis diminuts artistas dirigits per un *liliput* que sols té 5 anys.

GRAN-VIA

També pera dissapte proxim está anunciada la reinauguració del teatro ab nova Empresa y nova companyia.

La Empresa será la del simpátich é inteligent Bruno Güell y la companyia será cómica lírica que dirigida per los Srs. García (Valentí) y Taberner ne forman part las jermanas Srtas. Taberner y Srtas. Ortiz, Molina y García y los Srs Daina, Rufart y Gonzalez; artistas tots ells coneguts y apreciats de nostre públich.

Sabém que la Empresa Güell espera son negoci ab lo variat repertori que té en preparació y ab las combinacions artísticas que té en porta.

De veras li desitjém bona sort.

UN CÓMIC RETIRAT

LA TOMASA

Piropos

— ¡Ay, filla, la Primavera
veyentla s' ha deixondit...

— Es ben cert perque ara miro
qu' hasta 'ls *lilas* han sortit.

L'anomalia de que 'l *Nel-lo* y 'l *Vicentet*, figuressin en la nòmina de Consums, mentres molts pobres pares de família no poden trobar una colocació que 'ls dongui pera mantèuir a sers estimats, ha mogut forta indignació.

Aquesta indignació ha sigut causa de que entre 'ls concejals hi hagués mar de fondo, a fi y efecte de treurèrs tot-hom lo mort de sobre, y 'l que va rompre 'l foch publicament fou 'l Sr. Rivas Mateos, qui va posar a parir a l' Alcalde pera que espliqués com s' havia efectuat lo nomenament de *buròt* a favor del *Nel-lo*.

En mal hora va ferho 'l Sr. Rivas Mateos, perque l' Alcalde, erísantseli las patillas, va fer saber en plé Consistori, qu' havia colocat al *Nel lo*, a instancias d' un diputat republicà.

Aquesta declaració va caure com una bomba.

Y es clar, pe 'l bon veure, ja tenim a n' al diputat en qüestió, qu' es lo Sr. Barbé, publicant cartetas en los periòdichs fent constar qu' ell havia rebut també una carta d' un intím amich seu — *que amigos tienes, Barbé*— en la que li recomanava al *Nel-lo*, total: qu' en Barbé, clava 'l mort, indirectament, al seu amich, l' Alcalde a n' en Barbé, la Comissió de Consums al Alcalde; pero, si un se mira fredament la cosa, resulta que tots ells tenen culpa, perque a la ma de tots ells estava l' evitar qu' ingressessin dos *valents* en lo ram de Consums.

Per lo tant, lo que 's cregui net de culpa ja pot tirar la primera pedra, qu' aquí l' estém esperant.

*

L' Alcalde carregat, sens dupte, de rahó, s' ha interessat dins de la Comissió d' *Ensanxe*, pera que desapareixin lo sens nombre de barracons que en lo carrer del Paralelo, ocupan l' espay que, segons planos aprobats per l' Ajuntament, hauria d' estar ocupat per porxos.

Es verdaderament escandalós lo que passa ab aquets barracons del Paralelo; pero creyém que 'l Sr. Buen estigué en lo just al demanar que no 's procedis al derribo de cap de ditas instalacions, hasta tant que s' hagués pres l' acort de treurelas totas puig si aixís no 's feva, pod'a donare 'l cas de que desaparequessin los barracons mes humils, mentres quedarian en peu 'ls que pertenesquessin a personas que contessin ab influencias.

Que!com d' aixó ha succehit ja; lo barracon mes humil ha desaparecut... y 'ls que son verdaders teatros per sa cabuda, deurán desapareixe quatre horas avants del dia del judici final.

¡Tinguessim un pa que 'ns durés tant!

*

Lo célebre Dato, l' ex ministre de la Governació, va tenir l' altre dia una sentada ab l' actual president del Consell de ministres pera ferli present, ara que 's tracta de que un elevat personatge fassi una visita a la nostra ciutat, la rebuda que li feren a n' ell los catalans, malgrat haverli assegurat algú que se 'l menjarian a festas.

Té rahó que li sobra en Dato; encara 'ns sembla sentir aquells xiulets esgarrafosos, com si s' haguessin reunit un miler de colomistas pera fer volar lo colom.

Però també ha de saber en Dato, que si aquí sabem xiular molt fort, també sabem aplaudir mes fort encare, quan veyém qu' algú s' interessa pe 'l bé de la Nació.

Per lo tant si 'l via'je que 's prepara, va acompanyat d' una llei, d' una reforma, etc. etc que beneficihi 'l país, tinga per segur l' ex-ministre xiulat, que si no s' aplaudeix per qüestió d' ideas, no hi haurá tampoch xiuladas.

¡Entesos!

*

D. Leopoldo Gil, un senyor que a la quinta es una verdadera formigueta, puig, si no recordém mal entre altres particulars, es també un dels que diuen tenir drets sobre la Plassa de Catalunya, que té mes propietaris que palms de terreno; D. Leopoldo Gil, repetim, se pr' posa ara instalar un tiro de coloms, en los jardins del Parch, si l' Ajuntament l' autorisa, que, si Deu no 'ns ajuda, l' autorisarà perque si ara no 'n forma, aquet senyor ha format part de la Comissió, d' Ensanxe del nostre Ajuntament, en concepte de vocal —propietari de la esmentada zona, y al cap—de—vall *propietaris y concejals* no 's mossegan, y 'ls homes se *encuantran*, que las montanyas no.

Y a proposit; ¿de qué serveixen aquells lletreros ostentats en los jardins del Parch y en los quals se diu que tot alló es dels Barcelonins, quan hi ha qui pretén, ab esperansas d' éxit, instalarhi un tiro de coloms?

Ab lo mateix dret, demanará un altre dia un altre ciudadá que se li cedeixi la *Secció marítima* pera instalarhi un establiment de banys, y desseguida, la gent d' iglesia, que sempre está a l' aguayt demanará permis pera la instalació d' una capella, convent ó edifici consemblant.

Vaja, prou d' aquest color: Han de tenir present sempre 'ls concejals que, *contra el vicio de pedir, hay la virtud de no dar*.

*

Se diu, qu' aprofitant la vinguda d' Alfons XIII a n' aquesta ciutat, farà també la maleta pera deixarnos contemplar la seva arrogant figura en *Quico Silvela*, l' home de la *daga*, que té promés com dos y tres' fan *setze*, no barrejar-se may mes en la política.

Se diu que l' Alcalde l' allotjará casa seva.

Quan estiguin tots dos reunits a la taula, serán las dos personas mes notables d' Espanya,

¡Vaya, buenas!

*

La simpática senyoreta D.ª Blanca Soler de las Casas, filla del immortal dramaturch, D. Frederich (Pitarra) ha contret matrimoni ab lo distingit advocat Don Carlos, fill del que fou consequent republicà y estimat amich nostre D. Gonzalo Serrallara.

Desitjém a tan virtuosa parella una interminable lluna de mel.

*

D. Guillém, al objécte de rebre degudament al hoste qu' ha de veninos está que no sossega,

Se li presenta qualsevol dihent qu' ostenta la representació A ó B, ja li encarrega un pendó; va a veurel un petit grupo d' estudiants ostentant, segons ells, la representació universitaria, ja 'ls recomana lo portament d' un estandar pe 'l dia de las festas, etc. etc.

Y així resulta que donde *digo, digo, no digo, digo* que *digo* Diego; ó que qualsevol diu ostentar representacions que ningú li ha otorgat.

Pero la qüestió es fer festas, en espera d' un pergami.
¡Bueno!

Lo Sr. Boladeres després de passar revista entre 'ls concellers ha trovat sols cinch regidors dintre l' Ajuntament que pogan calificarse de monárquichs.

Se diu qu' aquets cinch concejals serán en las festas prosperas los *pentons* del Ajuntament; es dir 'ls que 'ls portarán.

Trenta anys

¡A vuy he fet trenta anys! Sembla mentida;
trenta anys que la meva ànima encarnada
s' arrastra per la terra, condemnada
á sufrir las tragerias de la vida!
Trenta anys de respirar l' alé podrida
que exhala aqueixa atmósfera infectada
pels vicis d' aquet mon, trista alenada
que causa á nostre cor mortal ferida!
Trenta anys de soportar fer captiveri,
minat pel sofriment y la racansa,
sense goig, sense amor, sense esperança,
vivint sempre entre brumas y misteri!
Trenta anys de gemegar y de sufrir,
y potser encar no soch á mitj cami!!

EMILI REIMBAU PLANAS.

Perque 't vull be...

Puig que á donarte gust estich resolt,
no t' exigeixo que sufreixis molt
ni que m' estimis gayre,
perque si algún desayre
ó bé algún desengany jo t' oferís
de bon tros no fora ¡cá tan infelís
lo teu estat pensant que t' enganyava,
y no que t' adorava.

Nena hermosa. ab aixó no siguis bleada,
ni t' omplis may d' afany, si aquell t' enreda,
prentme á n' á mi, ja sabs que jo 't vull be .

Per lo tant te diré
(y ho pots tení per un consell segú)
que tot seguidament te plantaré
quan m' enamori un' altra més que tu.

RAMPILLS.

FAULA

Perque onrahona molt el senyó Ambrós
la gent diu sempre qu' es un vanitós!
y perque may diu res el senyó Estruch
tothom diu qu' es un ruch.

Ja veus, donchs, bon lectó,
com parlar molt ó no dir res, no es hó.

A. RIBAS LL.

ANYORANSA

Qu' esplendent se lleva 'l dia,
Ni un nuvol taca lo cel...
Los aucells alegres cantan
Y bufa un lleuger ventet ...!
Perfum' l' ambient olorosas
Violas rosas y clavells
Y mansa la mar murmura,
Cansonetas á mos peus....!
Qu' hermós es! tot d' amor parla ...!
Contemplantho m' enternesch ...
Me recordan amor meva,
Los jorns que passe á prop teu. ...!
¿Hont sou somnis de bonansa,
Hont sou ¡ay! que no vos veig,
Ab tot y sé avuy el dia
Tant hermós tant esplendent?
¡Vina, vina, prenda aimada,
Vina, vina, l' amor meu,
Que mon cor, mor d' anyoransa,
Contemplant conjunt tant bell!

ANTONI ROQUETA

CANTARS... BAQUICHS

Aquell desengany, traidora;
que al cor tu 'm vares clavar,
va obri allí crudel ferida
que l temps y el rom... han curat.

Sempre 'm renyas perque canto
ab un tó mitj dols, mitj sech;
no ho estranyis... aixó es culpa
de las barrejas que vech.

A n' el mon tothom hi mama:
hi ha qui mama del país;
qui mama hi ha de la bota,
y... molts qu' es maman el dit!

ANTOLI B RIBOT

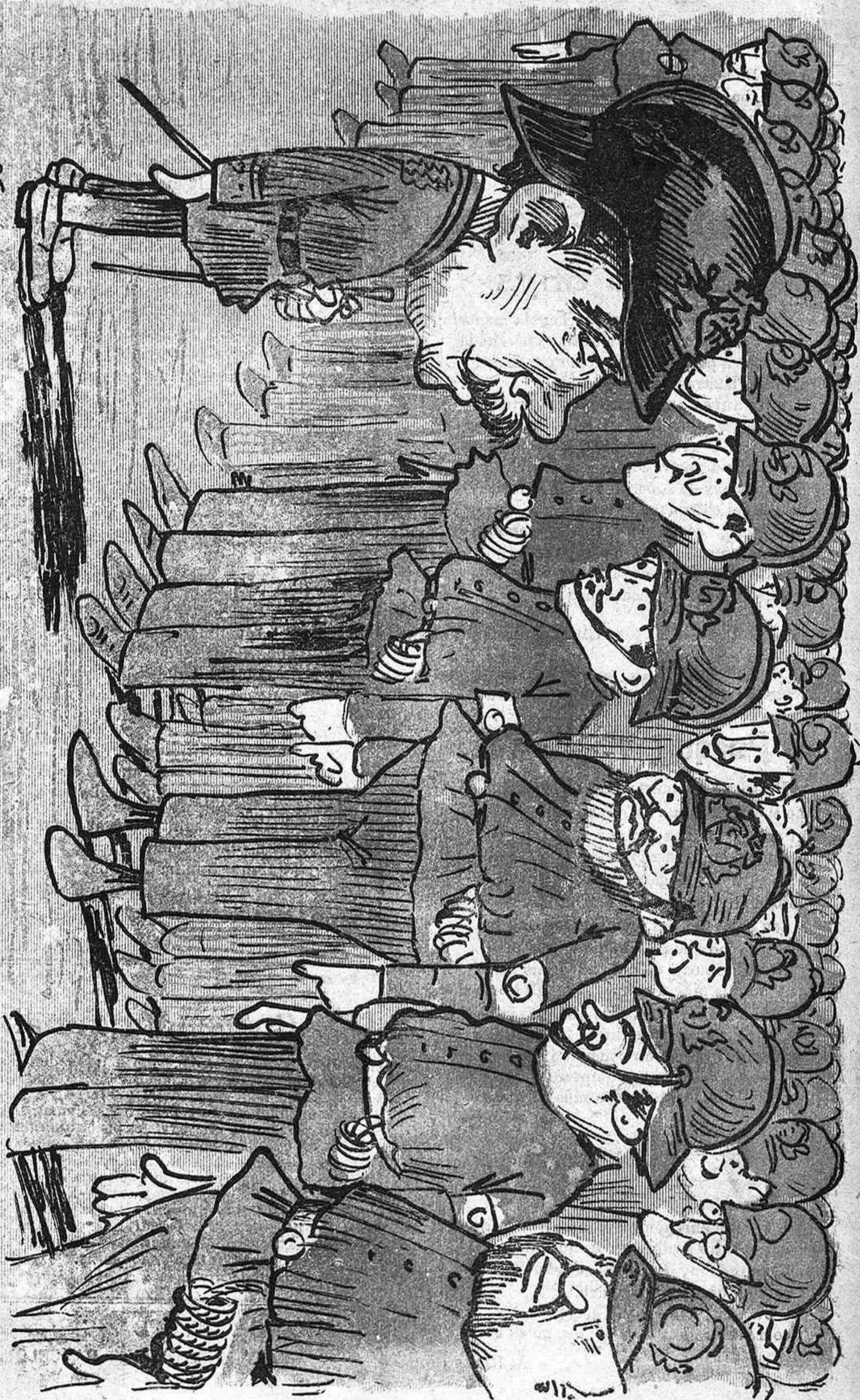
Correspondencia

Vilà: Anirá quelcom: - Patufet: Es dolentet.—Baldo-
mero Bonet Gracias—Angel Bufadó: ¡Que n' es d' atrevida
la ignorancia — Homedes: Publicarém a guna cosa. —
Reimbau Planas: Molt bé.— Un aficionat: Deixi l' afició,
cregui, perque lo que envia es pitjor qu' una epidemia.—
C. B.: Ab una mica més es *ceba*, qu' es lo que li correspon-
dria per *neula*.—Ruskoff: *Maloff, maloff*. Palandarias:
Contentis ab tenir un carrer que porta el seu nom, perque
lo qu' es jo no puch compaurel.—P. Serra: Aniran dos
epigramas.—P. Raventosa: La poesia que m' envia vaig
llegirla quan anava á estudi Es d' en Pitarra ¿veritat?
¿Y donchs, que pensa, sant cristiá?—Manelet: Bueno, per
que no digui, li p' blicaré una *espurna*.
Quedan cartas per contestar.

LITOGRAFIA BARCELONESA
SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Ejercici de Bomberos

1973

Instruye usted a los bomberos
del Cuerpo municipal?...
Esta vez les ha salido
un poquito desigual.